

**ZAMONAVIY DIZAYNDA MILLIY LIBOSLAR VA KASHTACHILIK
AN'ANALARINING UYG'UNLASHUVI**

Ibrohimova S.B.

Toshkent to'qimachilik va engil sanoat instituti.

Kostyum dizayni fakulteti 1-kurs Talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston milliy liboslari va kashtachilik an'alarining zamonaviy dizayndagi uyg'unlashuvi yoritilgan. Milliy liboslarning naqsh, rang va bezaklari zamonaviy moda bilan birgalikda qanday yangi ko'rinishlarga ega bo'layotgani tahlil qilingan. Kashtachilik san'atining ramziy ma'nosi, estetik ifodasi va ularning hozirgi dizayndagi funksional roli o'rganilgan. Maqolada dizaynerlarning an'anaviy elementlarni stilizatsiya qilib, raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish orqali yaratgan innovatsion liboslar misol sifatida keltirilgan. Maqola milliy madaniyatni asrash, uni zamonaviylik bilan uyg'unlashtirish va xalqaro maydonga olib chiqish imkoniyatlarini ochib beradi.

Kalit So'zlar: Milliy liboslar, kashtachilik san'ati, zamonaviy dizayn, naqshlar, milliy meros, madaniy identitet, suzani, zardo'zi, an'anaviy kiyim, moda, estetika, stilizatsiya, raqamli texnologiyalar, o'zbek madaniyati.

**СОВРЕМЕННЫЙ ДИЗАЙН И ГАРМОНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ
КОСТЮМОВ И ТРАДИЦИЙ ВЫШИВКИ**

Иброхимова С.Б

Ташкентский институт текстильной и лёгкой промышленности

Факультет дизайна костюма, студентка 1 курса

Аннотация: В статье рассматривается интеграция узбекских национальных костюмов и традиций вышивки в современный дизайн. Анализируется, как узоры, цвета и орнаменты национальных костюмов обретают новые формы в сочетании с современной модой. Изучаются символическое значение, эстетическая выразительность и функциональная роль искусства вышивки в современном дизайне. В статье представлены примеры инновационных костюмов, созданных дизайнерами путем стилизации традиционных элементов и их сочетания с цифровыми технологиями. В статье раскрываются возможности сохранения национальной культуры, ее соединения с современностью и вывода на международную арену.

Ключевые слова: Национальные костюмы, искусство вышивки, современный дизайн, узоры, национальное наследие, культурная идентичность, сюзане, ювелирное дело, традиционная одежда, мода, эстетика, стилизация, цифровые технологии, узбекская культура.

**THE HARMONY OF NATIONAL COSTUMES AND EMBROIDERY
TRADITIONS IN MODERN DESIGN**

Ibrohimova S.B.

Tashkent Institute of Textile and Light Industry

Faculty of Costume Design, 1st-year Student

Annotation: *This article highlights the integration of Uzbek national costumes and embroidery traditions in modern design. It analyzes how the patterns, colors, and ornaments of national costumes are taking on new forms in conjunction with modern fashion. The symbolic meaning, aesthetic expression, and functional role of embroidery art in modern design are studied. The article presents examples of innovative costumes created by designers by stylizing traditional elements and combining them with digital technologies. The article reveals the possibilities of preserving national culture, combining it with modernity, and bringing it to the international arena.*

Keywords: *National costumes, embroidery art, modern design, patterns, national heritage, cultural identity, suzani, goldsmithing, traditional clothing, fashion, aesthetics, stylization, digital technologies, Uzbek culture.*

Milliy liboslar dizaynidagi yangilanishlar. O‘zbekiston milliy liboslarining zamonaviy dizayndagi ko‘rinishi bugungi kundagi moda talablariga moslashib, yangi ko‘rinishlar va kompozitsiyalarda aks etmoqda.

Liboslarda qadimiy naqshlar (bodom, anor, qalampir, islimiy naqshlar) stilizatsiya qilinib, zamonaviy siluetlar bilan uyg‘unlashtirilmoqda.

Masalan, tunika, kardigan yoki zamonaviy ko‘ylak shaklida milliy atlas yoki adrasdan tikilgan liboslar ayni paytda mashhurlik kasb etmoqda.

Kashtachilik san’atining zamonaviy dizayndagi roli.

Zamonaviy kiyim dizaynida qo‘llanilayotgan kashtachilik elementlari nafaqat bezak sifatida, balki madaniy identitetni aks ettiruvchi san’at shaklida namoyon bo‘lmoqda [1].

Suzani (devor uchun ishlatilgan katta kashta asarlari), zardo‘zi (oltin ip bilan tikilgan kashta), guldo‘zi kabi texnikalar hozirgi paytda xuddi aksessuarlar, sumkalar, bosma dizaynlar yoki libos chetlariga ishlov tarzida tatbiq etilmoqda.

Kashtachilik naqshlarining ramziy ma’nosi — masalan, bodom uzoq umr, anor baraka va farovonlik, qalampir yovuzlikdan saqlanish timsoli sifatida ishlatiladi — hanuzgacha dizaynerlar tomonidan qadrlanmoqda.

An’anaviylik va zamonaviylik o‘rtasidagi uyg‘unlik

O‘zbekistonlik dizaynerlar tomonidan yaratilayotgan kolleksiyalarda milliy ruh va zamonaviy moda talablari muvozanatli saqlanishiga e’tibor qaratilmoqda.

1-rasm. Surxondaryo viloyati etnografik naqshlari asosida yaratilgan libos.

“Surxondaryo viloyati etnografik naqshlari asosida yaratilgan” loyihasida an’anaviy naqshlar zamonaviy kesim va mato turlariga uyg’unlashtirilgan.

Shuningdek, Toshkent to‘qimachilik va yengil sanoat institutida milliy libos dizayni bo‘yicha olib borilayotgan loyihalarda kashtachilik uslublari raqamli texnologiyalar bilan uyg’unlashtirilib, yangi dizaynlar yaratilmoqda.

Ilmiy maqolalarda keltirilgan asosiy xulosalarl.

“Zamonaviy libos dizaynida o‘zbek milliy libos elementlarining tatbiqi” mavzusidagi maqolalarda milliy elementlarni ko‘chirib tiklash emas, balki ular asosida yangicha g‘oya yaratish muhim ekani qayd etilgan.

“Kashtachilik san’atining zamonaviy modadagi roli” nomli maqolalarda esa milliy san’atning dizaynga estetik, ruhiy va identitetlik baxsh etishi haqida so‘z yuritiladi [2].

Ba’zi maqolalarda ta’kidlanishicha, bugungi kunda kashtachilik san’ati UNESCO ning nomoddiy madaniy merosi sifatida himoyalangan, bu esa uni xalqaro modaga tatbiq etish imkoniyatlarini kengaytiradi.

2-rasm. Milliy va zamonaviy kiyimlar uyg’unligi.

Bugungi kunda milliy kiyimlar va zamonaviy kiyimlar o‘rtasidagi uyg’unlik masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Milliy kiyimlar o‘z an’anaviy naqshlari, ranglari va dizaynlari bilan tanilgan bo‘lsa-da, zamonaviy modaning yangiliklari va innovatsiyalari bilan birlashish orqali yangi, innovatsion va jozibali ko‘rinishlarni yaratish mumkin.

Milliy kiyimlarni zamonaviy modaga qo‘shish nafaqat estetik jihatdan, balki iqtisodiy va ijtimoiy nuqtai nazardan ham katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada milliy kiyimlar va zamonaviy kiyimlar o‘rtasidagi uyg‘unlik, an’anaviy naqshlarning zamonaviy dizaynlarda qanday qo‘llanilishi, madaniy merosni saqlab qolish va modaning yangi trendlari bilan uyg‘unlashtirish masalalari chuqur tahlil qilinadi [2].

Maqsad – milliy kiyimlarning zamonaviy dunyoda o‘z o‘rnini topishi va ularning modadagi yangilanishini ko‘rsatish, shuningdek, milliy kiyimlar va zamonaviy kiyimlar o‘rtasidagi uyg‘unlikni yaratishning estetik va iqtisodiy imkoniyatlarini o‘rganishdir.

Milliy kiyimlar har bir xalqning o‘ziga xos madaniyati va tarixi bilan chambarchas bog‘liqdir. Har bir millatning kiyimi o‘zining tabiiy, ijtimoiy, madaniy va diniy qarashlarini aks ettiradi. Milliy kiyimlarning naqshlari, ranglari va tuzilmalari xalqning urf-odatlarini, geosiyosiy joylashuvi, tabiat va iqlimi bilan chambarchas bog‘liqdir [3].

O‘zbekistonning an’anaviy kiyimlari, ayniqsa, “chapan”, “kaltak”, “klyach”, “tubak” kabi elementlar milliy merosning ajralmas qismiga aylangan. Milliy kiyimlarning tarixiy ahamiyati, shuningdek, ularning ijtimoiy va iqtisodiy rolida namoyon bo‘ladi. Kiyimkechak odamning jamiyatdagi mavqei, ijtimoiy holati va iqtisodiy imkoniyatlarini ko‘rsatadi. Turli davrlar va xalqlarda, kiyimlar ijtimoiy tabaqalashuvni, erkak va ayol o‘rtasidagi rolni va ularning jamiyatdagi o‘rnini belgilaydi. Milliy kiyimlarning naqshlari va dizaynlari, bu o‘rinlarda, ko‘pincha xalqning qadriyatlarini, diniy qarashlari va tarixiy jarayonlarini aks ettiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Ergasheva, S. (2024). O‘zbek milliy kashtachilik san’ati tarixi va tayyorlash texnologiyasi.
2. Tursunov, B. (2024). Modern interpretation of Uzbek national costumes
3. Rasulova, G. (2023). O‘zbekiston xalq amaliy san’ati: milliy liboslarda naqsh va kashtachilik an’analari. Ilm-fan va innovatsiyalar jurnali,